

Има ли етика в българската журналистика и ПР?

Проф. Толя Стоицова, д.н.

На пръв поглед тривиален въпрос. Но проблемът не е във въпроса, а във възможните му отговори. И то не толкова в биполярността на отговора – има етика, или няма етика, а в съотношението между тях.

Всъщност сложните въпроси не водят толкова до различни отговори, а пораждат нови въпроси. Нека само илюстрирам това с водещо заглавие от първа страница на в. Труд от 13 ноември 2014, което гласи с големи букви: „ГЕРБ пише закон за клеветата в медиите“. Дали е случайно, че трудно съставеното правителство, дошло на власт преди броени дни, започва законодателната си дейност със закон, свързан с медиите?

Съвсем накратко предлагам един щрих на анализ на понятието за етика от различни гледни точки. Социалната отговорност, за която пледират и журналисти, и ПР специалисти, е пряко свързана с разрешаването на етични проблеми в дейността им. Етиката е понятие, употребено за първи път от Аристотел през 382 г.пр.н.е.. Гръцката дума “*ethos*” означава “навик”, “нрав”, “характер”. Целта на етиката според Аристотел е била възпитанието на добродетели у хората. Столетия по-късно римският император Цицерон 106-43 г.пр.н.е. е въвел в латинския език думата “*moralis*”, която етимологично е свързана с думата „*ethos*”¹.

Днес, в различните езици, включително и в нашия, под „етика“ разбираме философската област от познания. Когато използваме думата “морал”, имаме предвид как етичното знание се реализира на практика в поведението на хората. На български език употребяваме също така и думата “нравственост”.

Справката, която направих за съществуването на етични кодекси в различните професионални гилдии, силно ме изненада. В смисъл – не си представях, че има толкова много кодекси за най-различни професии, една от които – даже не познавах. Като изключим доста разпространените в обществото етични кодекси, като тези в областта на медицината, психологията, юриспруденцията, естествено журналистиката, за ПР-а, по-малко хора знаят у нас, се оказва, че не по-маловажна е етиката в ресторантьорството, добиването на природен газ, библиографската дейност и ...спелеологията. Ето я

непознатата дума, обозначаваща непозната за мен дейност. Според речника, спелеолозите откриват и изследват пещери, правят ги известни и достъпни за света на хората. Няма необходимост да изброявам всички етични кодекси, които открих в Интернет пространството.

Достатъчно е да подчертая, че кодексите са свързани с познанието за етичните норми. Във всекидневната ни практика, ние „приземяваме“ етичните постулати от кодексите като използваме синонимно фразите „етично поведение“, „морално поведение“ и „нравствено поведение“. Най-същественото, носещо понятие и в трите фрази, е терминът „поведение“, който безусловно показва, че става въпрос за практика, а не за теоретични знания.

И сега:

Има ли етика в българската журналистика?

За заглавие на интервю със Снежана Тодорова, председател на Съюза на българските журналисти, публикувано през февруари 2013 г., четем: Девизът на българската журналистика трябва да е „Никому в угода, никому напук“².

Оказва се, че това е девизът на Йосиф Хербст, създател и първи председател на дружеството на столичните журналисти, който е едно от големите имена на българската публицистика. На въпрос – какво прави Съюзът на българските журналисти, за да се спазват установените в българската журналистика професионални стандарти и правила на професионална етика, председателят на съюза отговаря със съжаление, че много издания и немалко журналисти пренебрегват правилата на журналистическата етика. И това е така според Снежана Тодорова, „защото етичните правила се спазват от етични хора. Разрушаването на ценностната система у нас продължава и може би резултатите от този деструктивен процес най-добре се виждат в медиите“³.

Други проблеми, пряко или косвено свързани с етичното поведение на журналистите според председателя на БЖС, са цензурата от страна на хората, „поръчващи музиката“ и автоцензурата, продиктувана от страха журналистите да не загубят работата си. За мен най-впечатляващият проблем, който се изтъква в интервюто, е отсъствието на журналистическа солидарност. Защото няма ли солидарност, разправата с която и да е професионална гилдия, от страна на политически и икономически групировки, е много лесна.

Нека обърна поглед първо към познанието за етичните норми, след като по повод и без повод се цитира Етичния кодекс на българските медии. Всъщност паралелно съществуват няколко. Тяхната история най-добре и най-смислено според мен бе представена още преди десет години от нашия колега доц. д-р Александър Ангелов⁴.

Хронологията започва така: Първият етичен кодекс на Съюза на българските журналисти (СБЖ) е приет от конгрес на СБЖ през 1994 г. и същият кодекс, но допълнен, отново е приет на конгрес на СБЖ през 1998 г. След това, през 1997 г. – „идва похвалното усилие на Центъра за независима журналистика (формирование, създадено във факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”). Техният кодекс се отнася единствено до журналистите в радиото и телевизията“⁵, но това не го омаловажава като проблематика. По-късно, в средата на 2000 г. етичен кодекс създава и друга журналистическа организация – Съюз на журналистите в България “Подкрепа”. Така в последователна дейност, става ясно, че само с обединените усилия на гражданските журналистически неправителствени организации под егидата на Международната федерация на журналистите със седалище в Брюксел, могат да се създадат правила и органи за отстояване на свободата на медиите. В крайна сметка се стига до формирането на Медийна обсерватория с арбитражна комисия, оглавена от юристката от СБЖ – Ева Кьосева и професионален съвет, ръководен от сериозния журналист от в. “Култура”, Христо Буцев. Огромна помощ на българската Медийна обсерватория оказва Международната федерация на журналистите (ФИЖ) и нейния генерален секретар Ейдън Уайт. Към СБЖ започва да функционира Комисия по журналистическа етика, каквато, впрочем, съществува още от 1994 г. Историята на развитие структурите на журналистическата етика на основата на етичните кодекси и други официални документи много подробно, на 270 с. е развита и анализирана от Александър Ангелов в книгата му „Журналистическа етика“ издадена 2002 г. и преиздадена в 2005 г.⁶ За мен е разбираемо раздражението на автора на монографичния труд от факта, че години по-късно – чак през 2004 г., благодарение на финансиране от ЕС, някои журналисти започват да разработват нов Етичен кодекс като „чуждоземен проект“⁷ от „а“ и „б“, сякаш до тогава такива не е имало у нас.

А сега малко и за практиката. От силното и негативно заглавие, под което се подписва известната журналистка Еми Барух, непредубеденият читател го побиват тръпки.

През 2011 г. Барух озаглавява свой коментар така – „Предателството на българската журналистика“, който започва с „В България и медиите произвеждат чалга. А тази чалга налага жълтата безпросветност и простацината, в която затъва отдалото се на апатия мнозинство“⁸.

От коментара се разбира, че всяка година през първата седмица на май световната журналистика докладва на световната общественост какво се случва в света на медиите. Множество международни журналистически организации като Международният институт по печата, организацията "Репортери без граници", Международната организация на журналистите и други, фокусират вниманието си върху централните проблеми, съществени в упражняването на журналистическата професия. Естествено на първо място става въпрос за свободата на словото.

По време на майската сесия през 2011 г. изпълнителният директор на неправителствената организация "Репортери без граници" Оливие Базил, точно както и през миналата 2010 г., съобщава на българската и на европейската аудитория, че проблемът със свободата на словото в България остава много сериозен и сложен. Ретроспекцията показва, че същият докладчик през 2009 г. определя образът на медийната свобода в България като плачевен, а през 2008 г. се спира на подслушването на журналистите и на откровеното нежелание на политическата класа в България да чете медийна критика. В същия период от време посланик Нанси Макелдауни в поверителен доклад до Държавния департамент на САЩ характеризира положението на българската журналистика с тежки думи: "продажност, корупция и политически слугинаж, заплащани с мръсни пари от сивия сектор"⁹.

Еми Барух смята, че българската журналистика повече от 20 години говори шепнешком, поддържа нисък профил и реверанси към силните на деня като старателно заобикаля проблеми, които биха довели до конфронтация с властта. Разбира се, журналистката отчита, че има и професионалисти на ниво, но гласът на "малцинството" буквално се задушават „в крещящата акустика от клакьори, хроникьори и сервитьори на властта“. Заключение на коментара за мен е убийствено: „Вината на българските медии за прехода на България е огромна. Защото именно медийната чалга наложи жълтата безпросветност, в която плува масата от зрители, слушатели и читатели. Вече е почти невъзможно за обикновения човек да се ориентира между истини, полуистини и лъжи.

Именно тази стряскаща липса на анализ, на елементарна грамотност, наложи днешната властваща простащина, която както никога преди, има нужда от лъскаво медийно огледало“.¹⁰

За срастването на медиите с властта дискутира още преди 10 години и цитирания вече популярен журналист от в. Култура Христо Буцев. В друг стил, различен от този на Барух, той озаглавява коментара си „Кой плаща етиката?“. Както сам казва, авторът пише тези редове със смесени чувства, тъй като през далечната 1990 г. е избран за председател на Комисията по етика към СБЖ. През 2004 г. обаче се оказва, че пак има пари за писането на етичен кодекс. „Но този път има много, наистина много пари и тържествено приет кодекс. И при приемането му човек можеше почти да се трогне от единодушието, от срастването на възжеланията на изпълнителната, законодателната и Четвъртата власт. В хотел "Шератон", сред международния лукс, Големите на деня се срещнаха. Президент, Председател на Народното събрание и Министър-председател наблюдаваха умилително-възторжено-насърчително как техните колеги и приятели, Главните на медиите, подписват. ... На общата снимка за спомен, предназначена за показване по първи страници, всъщност присъстващите запечатаха неразривната връзка помежду си. ...В България отдавна вече тихото разбирателство, сътрудничество, обменът на информация между власт и медии е факт. На снимката липсваха само хората от едрия бизнес, но те не обичат снимките, те формират политиката и на медиите, и на властта, но незабележимо, изотзад“¹¹.

Приятно е, когато прочетеш идеята, която защитаваш в своята професионална гилдия, моята е на психолозите, изказана от друг професионалист и то, принадлежащ към друга гилдия. Категорично подкрепям извода, който Буцев прави: „...спазването на журналистически правила изисква и възможност за санкциониране на неспазилите ги журналист, а това при липса на съсловното законодателство за журналистите (каквото има за лекарите и адвокатите) е невъзможно. Защото се изисква механизъм, по който нарушилата правилата медия да бъде санкционирана“. Много силен е и финалът на коментара на Буцев: „Обществото трябва да бъде информирано ....., за да не бъде заченат етичният кодекс в грях. Но от кого?“¹²

И накрая, за етиката в журналистиката, да завърша с един парадокс. Той се съдържа още в заглавието на информация от блога на Йордан Георгиев, който анализира събитието на основата на информация, публикуван във в. Култура от 11 юли 2014. Заглавието в блога

е: „Проблемите на журналистическата етика вълнуват не само журналистите, но и обществото“ като това е цитат от словото на Снежана Тодорова, и. д. председател на СБЖ, при откриването на дискусия, проведена през юни 2014 г. Форумът е организиран от СБЖ и Фондация „Фридрих Еберт“, а сред участващите са две не само познати, но и свързани с НБУ хора като медийният експерт Бисера Занкова и специалистът по журналистика доц. Вяра Ангелова. Участва и представителят на фондацията Михаела Малер. Малко по-късно ще кажа, защо заглавието представлява парадокс.

Според Бисера Занкова, обществените медии, чрез своите функции трябва да генерират добрите практики. Нейните изследвания показват необходимостта медиите да имат свои етични кодекси, които да са с различна насоченост като ударението да се поставя най-вече именно върху добрите практики.

Според Вяра Ангелова нещата, които са тема на форума са същите, които се обсъждат от 20 години. За нея новите етични теми се променят и като че ли са подвластни на няколко аспекта: „изобилието от източници на информация, което затруднява работата на журналистите; работата с гражданската журналистика, като все по-често медиите работят в рубрики като „Аз репортерът“, „Май нюз“ и други; работата със социалните мрежи“¹³. Ангелова смята, че форумите започват да стават място, където се разгарят дискусии по дадена тема, но за съжаление в тях много често печели обществената дискусия на безотговорната среда. Според колегата качествените журналисти все повече намаляват, защото се ръководят от написаното във форумите, а троловете са тези, които оказват неблагоприятно влияние върху медиите.

„Алтернативният етичен кодекс се появи вследствие на дълбокото разделение на българските медии, чиито явни или задкулисни собственици са превърнали изданията си в инструмент на политическите си и властови интереси“¹⁴ – споделя Мария Нецова във връзка със създадения миналата година, 2013, нов Професионално-етичен кодекс, дело на Българския медиен съюз (БМС). Интересен е фактът, че по своята същност т.нар. Нов кодекс не се различава съществено от този, приет 2004 г.

А ето я и практиката. Комисията по етика при СБЖ се е самосезирала по повод някои публикации в медиите, свързани с трагични събития и престъпления у нас. Нека цитирам извода, който прави Мария Ненова: „Подобни визуализирани садистични актове, преднамереното използване на сензации от черните хроники и превръщането на

жестокостта в стока, което през последните години се налага като тенденция в печатните и електронните медии у нас, оказват травмиращ ефект върху духа и морала на нацията в болното ни време. Убедени сме, че показването и тиражирането на гледки и кадри с подобна жестокост не са от обществен интерес и са в разрез с нормите в Етичния кодекс на българските медии, приет от всички печатни издания в България”¹⁵.

Както обещах, да отговоря поне на един въпрос, а именно защо заглавието на последния материал, който цитирах, свързан с проблемите на журналистическата етика, които вълнували не само журналистите, но и обществото, всъщност е парадоксално. До всички актуални източници онлайн, до които имах достъп, а бяха десетки, в нито един от форумите след материалите нито един читател не беше взел отношение! Гражданите от т. нар. гражданско общество у нас по мое мнение не се вълнуват от етиката на журналистите. Те просто знаят, че такава няма и дори не си правят труда да дискутират по този проблем във форумите.

Вторият аспект по темата, която дискутирам, е свързана с въпроса:

Има ли етика в професионалния ПР у нас?

От една страна, като че ли по-лесна тема за обсъждане, защото няма дълга предистория у нас, от друга – като, че ли по-трудна тема, пак по същата причина.

Предлагам първо да погледнем, чисто визуално, как изглежда Етичния кодекс на ПР специалистите в България, публикуван в Интернет пространството, в pdf формат¹⁶. Извън дизайна на оформлението, носещ със сигурност идеята за жалейка, в кодекса има много хубави неща. И ясни. Също като правилата за общуване между хората – хем лесно се разбират, хем трудно се спазват. В професионалните ценности на ПР специалиста са записани, например: компетентност, честност, независимост, лоялност и ангажираност. До тук – добре. След това, тези ценности са разписани на поведенческо равнище, наречени „принципи на професионално поведение“. Също – добра идея. Формулировката обаче на тези принципи не съответства на добрата идея – те са в пожелателна и неопределена форма, всички без изключение започващи с „да се“ или „да + глагол“ – „да изграждат“, „да се придържат“, „да защитават“, „да предоставят“ и т.н.¹⁷. Едно време така са се писали философските трактати. Ако сравните формулировките, на които и да е от журналистическите кодекси с този на ПР специалистите, ще откриете веднага разликата.

Например, ще цитирам една точка само, обърнете внимание – точка с подточки, от Етичния кодекс на българските медии¹⁸:

„1. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОСТОВЕРНА ИНФОРМАЦИЯ НА ОБЩЕСТВОТО

1.1 Точност

1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.

1.1.2 Няма да публикуваме информация, за която знаем, че е невярна.

1.1.3 Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци.

1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията.

1.1.5 В коментарите и анализите ще се стремим да представяме разнообразни мнения и гледни точки.

1.1.6 При отразяване на спорове ще се стремим да дадем възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция.“

Няма пожелания от типа „да се“. Ясно е казано какво е необходимо да се прави и какво е недопустимо за един журналист в практиката му.

Но да се върна към етичния кодекс на ПР специалиста. Принципно, хубавото при него е декларацията, която подписва всеки професионалист, ако желае. За моя изненада, тя обаче е в още по-пожелателна форма, която завършва така:

“Разбирам и приемам да следвам написаното в Кодекса и съзнавам, че, ако го наруша, уронвам престижа на професията и нанасям вреда не само на себе си, но и на моите колеги – професионалисти.“

Следват дата и подпис.

Възниква въпроса: Е, и какво? Няма никаква санкция. И не става въпрос за наказателна, защото етичните кодекси не са закони, нито някой може да отнеме дипломата на професионалист, който работи като ПР. Има обаче други механизми за въздействие, които са не по-малко съществени за отделната личност, която нарушава кодекса. В това отношение има чужд и български опит. Например, заличаване на името на неспазващия етичния кодекс от публичния регистър, ако има такъв. Или, изключване от професионалната гилдия – наречена дружество, асоциация или по друг начин. И още други възможности за морална санкция, която не бива да се пренебрегва, дори да няма закон.

Продължавам с кратката история на Етичния кодекс на ПР специалистите. Осем години след неговото създаване, на 7 юли 2013 г., се провежда заседание на Комисията по етика, която освен, че отчита функционирането си, обсъжда и въпроси, отнасящи се до създаване на консултативен съвет на Комисията по етиката към БДВО. От подадената информация не става ясно каква е необходимостта от създаването на подобен съвет и какви ще са неговите функции¹⁹.

Същата, 2013 г., един от членовете на Комисията по етика, Кремена Георгиева, по определен повод, пледира в блога си „колко много е важно да бъдеш етичен в професионалните си комуникации“²⁰. Представяйки лаконично историята на създаване на Етичния кодекс на ПР специалистите в България, тя съжالياва, „че до момента **Етичният кодекс не е задължителен за практикуващите PR експерти**, независимо дали членуват или не в някоя от изредените задруги и вероятно в това се крие значителна част от отговора на въпроса защо сме свидетели на меко казано „грозни“ и оронващи имиджа на професията практики, които въпреки критиките, продължават да съществуват и днес“²¹. Дали задължителният характер на Кодекса би променил практиката на ПР специалистите е въпрос, който и самият автор си задава. За мое съжаление, Георгиева, член на Комисията по етика поне до 2013 г., не стига до по-ефективни идеи как да се прилага етичния кодекс. Напротив, финалът на нейните разсъждения отново ни връща към знанието, а не към практиката: „И за финал – убедена съм, че колкото повече хора се запознаят този Кодекс, толкова по-малко ще бъдат примерите за неетични PR практики у нас. Просто защото в професионалните комуникации ... за максимална ефективност на постигнатите резултати, трябва минимум двама участници...“²². Разсъжденията са „илюстрирани“ с меко казано странна снимка, чийто смисъл във връзката с етиката на ПР специалиста, за мен остана загадка. Снимката е цветна с изображение на две малки прасенца!

Нека дам един последен, съвсем „пресен“ пример. Става въпрос за позицията на Комисията по етика на БДВО относно етичен казус във връзка със сигнал за нарушаване на Етичния кодекс на ПР специалистите в България от ПР специалистите на Българска народна банка (БНБ) във връзка с проблемите на КТБ. Позицията е изработена на 11 юли 2014 г. и огласена в Интернет на 1 декември 2014. В нея се казва, „че на пресконференция, организирана от БНБ в същия ден (бел. автора става въпрос за 11 юли) по повод представянето пред обществеността на резултатите от одита на поставената под специален

надзор Корпоративна търговска банка, не са били допуснати свободно журналисти от българските и чуждестранни медии. Сигналът е подаден от Стоян Стоянов, ПР специалист. Според него, с това свое действие, колегите от Пресцентъра на БНБ са нарушили Етичния кодекс на PR специалистите в България и всички принципи на професионално поведение...²³. Комисията по етика анкетира около 100 национални медии и изпраща официално запитване до БНБ. Вместо официален отговор, чрез социалните мрежи, разбираме отношението на г-н Александър Урумов, началник на Пресцентъра на БНБ, който аргументира действията си и дава информация, че на „пресконференцията е поканил конкретни национални електронни и печатни медии поради мащабността на проблема и желанието му по-бързо и точно да бъде разпространена информацията в страната. Той допълва, че не е предвидил големия интерес и след като е установил, че след пресконференцията медиите не се чувстват достатъчно информирани, в същия ден Пресцентърът е организирал и втора пресконференция за всички представители на медиите.“²⁴

Обяснението на г-н Урумов е толкова наивно и неубедително, че ще го оставя без коментар. Но искам да похваля работата на Комисията по етика към БВДО. В крайна сметка, тя постига целта си – всички медии да бъдат информирани по толкова съществен казус, какъвто е този, свързан с КТБ. Неговото развитие днес е ясно. Да му мислят вложителите.

В заключение. Към парадокса, за който споменах – това, че обществото се интересувало от етиката на журналистите, прибавям и същия, засягащ етиката на ПР специалистите. Отново, нито един читател, ама наистина, нито един, не дискутира във форумите под съответния материал. Това са сериозни въпроси – защо хората от българското гражданско общество, такова, каквото е, не се интересуват от морала на журналистите и ПР специалистите у нас? Тук спирам. Давам думата на двете професионални гилдии.

Цитирана литература

---

¹ Христов, Симеон. Социалната отговорност, етиката и моралът в мениджмънта.
<http://www.novavizia.com/Sotsialnata-otgovornost-etikata-i-mor/> (прочетено на 15.11.2014)

² Иван Сотиров, в. България Сега“. Девизът на българската журналистика трябва да е „Никому в угода, никому напук“. http://www.bulgariasega.com/sviat_novini/bulgaria/16958.html (прочетено на 15.11.2014)

---

³ Пак там.

⁴ Ангелов, Александър. Журналистическа етика – има ли “такова животно” у нас? София, 25 октомври 2004 www.fes.bg/files/custom/calendar/2004/10/angelov_2004.pdf (прочетено на 10.11.2014)

⁵ Пак там.

⁶ Ангелов, Александър. Журналистическа етика, НБУ, 2005.

⁷ Ангелов, Александър. Журналистическа етика – има ли “такова животно” у нас? София, 25 октомври 2004 www.fes.bg/files/custom/calendar/2004/10/angelov_2004.pdf (прочетено на 10.11.2014)

⁸ Барух, Еми. Предателството на българската журналистика.

<http://www.dw.de/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/a-15054567> (прочетено на 8.11.2014)

⁹ Пак там.

¹⁰ Пак там.

¹¹ Буцев, Христо. Кой плаща етиката? В. Култура, 3 дек. 2004. http://www.online.bg/kultura/my_html/2348/c-bucev.htm (прочетено на 10.11.2014).

¹² Пак там.

¹³ Проблемите на журналистическата етика вълнуват не само журналистите, но и обществото. Публикувано на 26 юни 2014 от Йордан Георгиев http://jordansilistra.blogspot.com/2014/06/blog-post_2394.html (прочетено на 12.11.2014)

¹⁴ Пак там.

¹⁵ Пак там.

¹⁶ Etichen kodeks PR.pdf. www.bapra.bg/docs/etichen.pdf (прочетено на 10.11.2014)

¹⁷ Пак там.

¹⁸ Етичен кодекс на българските медии. <http://www.sbj-bg.eu/index.php?t=58> (прочетено на 8.11.2014)

¹⁹ Mavrodieva's Weblog. PR, бизнес комуникация, реторика.com weblog.

<http://mavrodieva.wordpress.com/2013/07/11/%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BF%D0%BE-%D0%BF%D1%80-%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%B5-8-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D1%81-%D0%B5%D1%82%D0%B8/> (прочетено на 10.11.2014)

²⁰ Георгиева, Кремена. Колко е важно да бъдеш етичен в комуникациите.

<http://newtrend.bg/marketing/pr/kolko-e-vazhno-da-bdesh-etichen-v-komunikatsiite> (прочетено на 8.11.2014)

²¹ Пак там.

²² Пак там.

²³ Позиция на Комисията по етика на БДВО. 19.08.2014.

<http://bdvo.org/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BE-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D0%B4%D0%B2%D0%BE/> (прочетено на 14.11.2014)

²⁴ Пак там.